

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 9.10.2003
KOM(2003) 596 lopullinen

1998/0360 (COD)

Muutettu ehdotus:

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta

(komission EY:n perustamissopimuksen 250 (2) artiklan nojalla esittämä)

Muutettu ehdotus:

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta

1. TAUSTAA

Asetuksella (ETY) N:o 1408/71 varmistetaan jäsenvaltioiden sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittaminen ja turvataan Euroopan unionin sisällä muuttavien kansalaisten oikeudet.

Tähän asetukseen on sen hyväksymisestä, vuodesta 1971 lähtien tehty lukuisia muutoksia, joiden tavoitteena on ollut ottaa huomioon jäsenvaltioiden lainsäädännön kehittyminen, parantaa tiettyjä säännöksiä, korjata puutteita tai käsitellä erityisten henkilöryhmien tilanteita. Lisäksi jotkin säännökset ovat vaatineet selvennystä tulkintavaikeuksien välttämiseksi, mikä käy ilmi niistä monista tuomioista, jotka Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on antanut yhteensovittamisen alalla. Yhteensovittamisen tavoitteena on myös seurata Euroopan unionin kehitystä kokonaisuudessaan. Yhteensovittamissääntöjen ainoana tavoitteena ei enää olekaan työntekijöiden vapaan liikkuvuuden varmistaminen, vaan niillä pyritään suojaamaan kaikkien niiden henkilöiden sosiaaliturvaoikeuksia, jotka muuttavat Euroopan unionin sisällä. Yhteensovittaminen on näin ollen osa Euroopan kansalaisuutta ja sosiaalisen Euroopan rakentamista.

Komissio teki 21. joulukuuta 1998 ehdotuksen asetukseksi, jolla pyritään yksinkertaistamaan ja nykyaikaistamaan asetukseen (ETY) N:o 1408/71 sisältyviä yhteensovittamissääntöjä.

Euroopan parlamentti hyväksyi 3. syyskuuta 2003 pidetyssä täysistunnossaan 47 tarkistusta, joilla muutetaan komission ehdotusta.

2. TARKISTUSTEN TARKASTELU

Komissio on hyväksynyt muutettuun ehdotukseensa sellaisinaan tarkistukset 3–10, 12–19, 21–26, 28–32, 34, 35, 37, 39, 46–48, 50 ja 52–56. Se voi hyväksyä osittain tarkistuksen 11. Samoin se voi hyväksyä osittain tarkistukset 51 ja 44 yhdistettyinä. Komissio ei hyväksy tarkistuksia 38, 40, 45 ja 49.

2.1 Komission hyväksymät tarkistukset

2.1.1 Tarkistus 3

Tarkistuksella rajataan asetuksen henkilöllinen soveltamisala unionin jäsenvaltioiden kansalaisiin sekä kansalaisuudettomiin henkilöihin ja pakolaisiin. Kun otetaan

huomioon 14. toukokuuta 2003 annettu asetus¹, jolla laajennettiin asetuksen (ETY) N:o 1408/71 soveltamisala koskemaan kolmansien maiden kansalaisia, tarkistus voidaan hyväksyä.

2.1.2 Tarkistukset 4 ja 32

Tarkistuksilla halutaan sisällyttää isyysetuudet asetuksen asialliseen soveltamisalaan. Ne voidaan hyväksyä, koska niillä nykyaikaistetaan asetusta ottamalla huomioon nämä etuudet.

2.1.3 Tarkistus 5

Tarkistuksella poistetaan jäsenvaltion alueella asumista koskeva edellytys, jota vaaditaan tällä hetkellä. Tavoitteena on yhtäläisen kohtelun periaatteen soveltaminen. Tarkistus mahdollistaa yhtäläisen kohtelun soveltamisalan laajentamisen, ja se voidaan hyväksyä.

2.1.4 Tarkistukset 6–8, 24–26, 28–30 ja 37–39

Tarkistuksilla pyritään selkeyttämään ja täsmentämään komission ehdotusta. Komissio voi hyväksyä ne.

2.1.5 Tarkistukset 9 ja 10

Tarkistuksilla täsmennetään edellytyksiä, joilla ennen asetuksen voimaantuloa tehdyt sopimukset voidaan pitää voimassa tai joilla jäsenvaltiot voivat tehdä keskenään sopimuksia. Komissio voi hyväksyä tarkistukset.

2.1.6 Tarkistus 12

Tarkistuksella 12 lisätään säännös, jonka tarkoituksena on rajoittaa samanlaisten ja samaa vakuutuskautta koskevien etuuksien päällekkäisyyttä. Tarkistus voidaan hyväksyä, koska sillä rajoitetaan etuuksien aiheutonta myöntämistä.

2.1.7 Tarkistukset 13–19 ja 21–23

Tarkistuksilla pyritään täsmentämään joitakin määritelmiä, lisäämään tarpeellisia määritelmiä tai poistamaan joitakin tarpeettomia määritelmiä, ja komissio voi näin ollen hyväksyä ne.

2.1.8 Tarkistus 31

Tarkistuksen 31 tarkoituksena on poistaa poikkeukset, jotka koskevat diplomaattisissa tai konsuliedustustoissa työskenteleviin henkilöihin sovellettavaa lainsäädäntöä. Tarkistus voidaan hyväksyä, koska se on asetuksen yksinkertaistamistavoitteen mukainen. Tavoitteenahan on juuri poistaa tiettyjä vakuutettujen ryhmiä koskevat poikkeukset.

¹ Neuvoston asetus (EY) N:o 859/2003, 14.5.2003 (EYVL L 124, 20.5.2003).

2.1.9 Tarkistukset 34 ja 35

Tarkistuksella 34 halutaan antaa muussa kuin toimivaltaisessa valtiossa oleskeleville henkilöille oikeus saada siellä luontoisetuuksia, jotka ovat lääketieteellisistä syistä välttämättömiä (ilman kiireellisyyden vaatimusta). Tarkistus on edullinen vakuutetuille, koska sillä poistetaan kiireellisyyden vaatimus luontoisetuksien saamiseksi oleskeltaessa toisessa jäsenvaltiossa, ja komissio voi hyväksyä sen näin ollen. Myös tarkistus 35 voidaan hyväksyä, koska sillä poistetaan säännös, josta on tullut tarpeeton tarkistuksen 34 hyväksymisen vuoksi.

2.1.10 Tarkistus 46

Tarkistuksella 46 lisätään johdanto-osaan kappale, jossa korostetaan, että on tarpeen antaa yhteensovittamissääntöjä sopimusmääräyksistä, joilla täydennetään sosiaaliturvalainsäädäntöä tai korvataan se, jotta voitaisiin laskea yhteen vakuutuskaudet ja poistaa asumista koskevat vaatimukset. Komissio voi hyväksyä johdanto-osan kappaleen lisäämisen.

2.1.11 Tarkistus 47

Tarkistuksessa 47 korostetaan, että yhtäläisen kohtelun periaate on erityisen tärkeä rajatyöntekijöille, koska he asuvat muussa kuin toimivaltaisessa jäsenvaltiossa. Komissio voi hyväksyä tarkistuksen.

2.1.12 Tarkistus 48

Tarkistuksella 48 lisätään johdanto-osaan kappale, jossa korostetaan tarvetta suurempaan johdonmukaisuuteen sosiaaliturvajärjestelmien koordinoinnin ja kaksinkertaista verotusta koskevien yleissopimusten joidenkin määräysten välillä. Komissio voi hyväksyä tarkistuksen.

2.1.13 Tarkistus 50

Komissio voi hyväksyä tarkistuksen 50, joka edistää rajatyöntekijöiden perheenjäsenten etua, koska sillä halutaan antaa heille oikeus saada luontoisetuksia toimivaltaisessa valtiossa.

2.1.14 Tarkistus 52

Tarkistuksella 52 pyritään saamaan aikaan jäsenvaltioiden laitosten välille yhteistyötä, jotta ne ratkoisivat asetuksen soveltamisesta jollekin henkilölle tai henkilöryhmälle aiheutuvia ongelmia. Tarkistus kuuluu sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisen piiriin, ja komissio voi näin ollen hyväksyä sen.

2.1.15 Tarkistus 53

Tarkistuksessa 53 tuodaan esiin Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöä.² Toisaalta tarkistus noudattelee tuomioistuimen tulkintaa, jonka mukaan ei ole tarpeen saada vakuutuslaitokselta ennakkolupaa, jotta laitos huolehtisi muussa kuin vakuutetun kotivaltiossa saadun muun kuin sairaalahoidon kustannuksista. Sairalahoidon osalta tuomioistuin sitä vastoin katsoo, että ennakkolupa voidaan vaatia tietyin edellytyksin. Toisaalta tarkistuksessa tuodaan esiin tarve ottaa huomioon potilaan terveydentila, jotta voitaisiin päättää, voidaanko hänelle myöntää lupa mennä hoitoon toiseen jäsenvaltioon. Komissio voi hyväksyä tarkistuksen.

2.1.16 Tarkistus 54

Tarkistuksella 54 taataan eläkkeellä olevalle rajatyöntekijälle mahdollisuus saada terveydenhuoltoa joko asuinjäsenvaltiossa tai valtiossa, jossa viimeinen työpaikka on ollut. Komissio voi hyväksyä tarkistuksen, koska sillä parannetaan eläkkeellä olevien rajatyöntekijöiden oikeuksia.

2.1.17 Tarkistus 55

Tarkistuksessa 55 esitetään kattavampi määritelmä maksuihin perustumattomista erityisistä rahaetuksista. Siinä otetaan huomioon tuomioistuimen oikeuskäytäntö, joka on annettu komission alkuperäisen ehdotuksen esittämisen jälkeen ja joka antaa mahdollisuuden täsmentää, mitkä ehdot etuuksien on täytettävä, jotta niitä ei voida maksaa toiseen jäsenvaltioon. Tarkistus on komission 31. heinäkuuta 2003 tekemän ehdotuksen mukainen ja koskee erityisesti maksuihin perustumattomien erityisuuksien luetteloa. Komissio voi siis hyväksyä sen kaikin mokomin.

2.1.18 Tarkistus 56

Komissio ehdottaa, että työtön rajatyöntekijä saisi työttömyysetuuksia valtiosta, jossa hän on ollut viimeksi työssä, eikä asuinvaltiosta, kuten nyt. Luxemburgissa on erittäin paljon rajatyöntekijöitä, jotka asuvat Belgiassa, Saksassa ja Ranskassa. Nykyisen säännön äkillisellä muutoksella voisi olla huomattavia taloudellisia vaikutuksia Luxemburgille. Tarkistuksessa esitetään Luxemburgia koskevan siirtymäkauden käyttöönottoa, mikä vaikuttaa varsin kohtuulliselta.

2.2 Komission osittain hyväksymät tarkistukset

2.2.1 Tarkistus 11

Komissio voi hyväksyä osittain tarkistuksen 11, jonka mukaan jäsenvaltioiden on annettava tietty määrä asetuksen soveltamisalaa koskevia ilmoituksia. Komissio voi hyväksyä periaatteessa tämän tarkistuksen, joka kuitenkin vaikuttaa liian jäykältä, koska siinä velvoitetaan jäsenvaltiot antamaan ilmoitukset tiettyyn päivämäärään mennessä. Komissio voi hyväksyä tarkistuksen 1 kohdan ja 2 kohdan muutettuna seuraavasti: ”Kyseiset ilmoitukset toimittaan vuosittain komissiolle, ja niiden sisältö julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä”.

² Asia C-157/99, Smits ja Peerbooms, tuomio 12.7.2001; asia C-385/99, Müller-Fauré ja Van Riet, tuomio 13.5.2003.

2.2.2 Tarkistukset 51 ja 44

Yhdistetyillä tarkistuksilla 51 ja 44 halutaan antaa uusia tehtäviä sosiaaliturvan yhteensovittamista käsittelevälle hallintotoimikunnalle. Komissio ei voi hyväksyä tarkistusta siltä osin, jossa annetaan hallintotoimikunnan tehtäväksi laatia jäsenvaltioille ehdotuksia (tarkistuksen b c alakohta). Tehtävä ei kuulu sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisen soveltamisalaan. Lisäksi tarkistuksen tavoitetta – rajatyöntekijöiden erityistilanteen huomioon ottamista – on jo käsitelty tarkistuksen kahdessa muussa kohdassa (b a ja b b alakohta), jotka komissio voi hyväksyä, koska niissä noudatetaan yhteensovittamisen rajoja.

2.3 Komission hylkäämät tarkistukset

2.3.1 Tarkistukset 38 ja 40

Tarkistuksissa 38 ja 40 todetaan, että rahaetuuksien saamiseksi rajatyöntekijän on käytävä lääkärintarkastuksessa ja osallistuttava kuntouttamistoimiin toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti.

Komissio voisi periaatteessa hyväksyä tarkistukset, mutta tällaisen säännöksen paikka on pikemminkin täytäntöönpanoasetuksessa. Näin ollen komissio ei voi hyväksyä tarkistuksia tällaisenaan.

2.3.2 Tarkistus 45

Tarkistuksessa 45 säädetään suunniteltuja lainsäädäntömuutoksia, etenkin verotuslainsäädännön alalla, koskevien tietojen ilmoittamisvelvoitteesta laitosten välillä. Komissio ei voi hyväksyä tarkistusta, joka ei kuulu yhteensovittamisen soveltamisalaan.

2.3.3 Tarkistus 49

Tarkistuksella 49 halutaan lisätä johdanto-osaan kappale, jonka mukaan työskentelyvaltion on soveltaessaan lainsäädäntöään otettava huomioon ja tunnustettava työntekijän kotijäsenvaltion asiaankuuluvat säännökset. Lisäksi tarkistuksen perustelujen mukaan tarkistuksella tarkoitetaan myös perheoikeutta. Komissio ei voi hyväksyä tarkistusta, joka ei kuulu sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisen soveltamisalaan.

3. PÄÄTELMÄ

Komissio muuttaa EY:n perustamissopimuksen 250 artiklan 2 kohdan mukaisesti asetusehdotustaan edellä esitetyllä tavalla.